

TOEGANG '20

Toekomstbeeld Toegang.

C O N C E P T

Assen, juli 2019

1. Inleiding.

Van beleid naar toekomstbeeld.

In november 2018 heeft het college de 'Maatregelen Sociaal Domein 2018-2022' vastgesteld. Het ontwikkelen van een visie op de herinrichting van de Toegang is één van deze maatregelen, die we in dit document 'Toegang 20'¹ uiteenzetten. We hebben onze visie vertaald in een concreet toekomstbeeld; een voor inwoners laagdrempelige toegang. Dichtbij en eenvoudig.

Het geschetste toekomstbeeld is als een 'wenkend perspectief', waar we als gemeente, samen met inwoners en onze partners in het sociale domein, naar toe kunnen werken. Als richtsnoer daarvoor dienen de 'Kadernota Sociaal Beleid 2018-2022' en 'Maatregelen sociaal domein gemeente Assen'². Met de ambities en maatregelen die daarin zijn verwoord, is op hoofdlijnen al een koers uitgezet voor de toekomstige Toegang. Ook de kaders van ons gemeentelijke inkoopbeleid³ en de uitkomsten van het recente onderzoek naar de bevordering van de samenwerking tussen buurtteams en de gemeentelijke Wmo- en jeugdteams⁴ zijn meegenomen in 'Toegang 20'.

De Toegang anno 2019.

De vernieuwing van de Toegang speelt een hoofdrol in de transformatie van het sociaal domein. Daarbij gaat het vooral om 'anders denken en anders doen'. Om een *beweging* die inwoners, gemeente, zorgaanbieders en voorliggend veld (moeten) gaan maken⁵. Om die beweging in gang te zetten en te sturen in de gewenste richting, is het van belang ook de startsituatie te kennen en een gezamenlijk beeld te hebben van de huidige Toegang, zowel vanuit gemeentelijk perspectief als vanuit het perspectief van onze inwoners. 'Toegang 20' start daarom met een beschrijving van de Toegang anno nu. Daarin zijn ook de beschikbare cijfers over de huidige Toegang verwerkt.

Van Toegang naar

'Toegang' is een abstract en bureaucratisch begrip - vakjargon - en het spreekt niet tot de verbeelding van inwoners. Bovendien is met de term 'toegang' de focus te sterk gericht op de *geïndiceerde* Wmo-ondersteuning en gespecialiseerde jeugdhulp. Met de vernieuwing van de Toegang willen we de focus verleggen naar *passende*, 'minimaal adequate' hulp en ondersteuning, bij voorkeur georganiseerd in en door de samenleving en beschikbaar zonder indicatie (het 'voorliggend veld'). Daar hoort een nieuwe naam bij!

We willen intern betrokkenen en onze externe samenwerkingspartners vragen mee te denken over die nieuwe naam. Dit nemen we mee in het proces op weg naar herinrichting van de Toegang. Vooralsnog - bij gebrek aan beter – handhaven we de 'oude' term.

Leeswijzer.

In 'Toegang 20' is gekozen voor een 'denklijn' waarbij al vastgestelde ambities, doelen en maatregelen vertaald gaan worden in opgaven. Dat ziet er als volgt uit:

Welke ambities, doelen en maatregelen zijn door college en raad al vastgesteld? → Hoe kunnen we die vertalen in een concreet toekomstbeeld voor de Toegang? → Welke toegangsfuncties koppelen we daaraan? → Welke opgaven hebben we dan te doen om dit te realiseren?

In 'Toegang 20' gaat het om de al vastgestelde doelen, maatregelen en ambities, vertaald in een visie en concreet toekomstbeeld. Bij de uitwerking van functies en opgaven willen we intern en extern betrokkenen aan het woord laten. In de bijgevoegde planning zijn daar de maanden oktober en

¹ Deze (werk)titel 'onderstreept' dat we in 2020 willen starten met de vernieuwing van de Toegang.

² Notitie Uitwerking maatregelen sociaal domein, 2019, gemeente Assen.

³ Startnotitie inkoopproces Jeugdwet en Wmo Noord- en Midden Drenthe, 25 januari 2019.

⁴ Samenvatting rapportage onderzoek 'Bevordering samenwerking buurtteams Vaart Welzijn en teams Wmo en jeugd gemeente Assen'.

⁵ Uit: Maatregelen sociale domein 2018-2022,

november 2019 voor gereserveerd ⁶. In het voorliggende document zijn deze dus nog niet beschreven. Kortom: 'Toegang 20' is een 'groeidocument'!

- Als opmaat naar onze visie en het toekomstbeeld voor de Toegang, schetsen we in het eerstvolgende hoofdstuk de Toegang 'anno nu'; we starten met de definitie, we beschrijven en analyseren de verschillende toegangen en brengen in een schema de aantallen cliënten in beeld.
- In hoofdstuk 3 zijn alle al vastgestelde ambities, doelen en maatregelen die betrekking hebben op de Toegang op een rij gezet.
- In het vierde hoofdstuk staat onze visie en het toekomstbeeld voor de Toegang centraal.
- Tot slot is in het vijfde en laatste hoofdstuk de planning voor het vervolgtraject beschreven.

2. Toegang anno nu.

Definitie.

Uit documenten en gesprekken blijkt dat aan 'de Toegang' twee verschillende betekenissen worden toegekend:

- De instelling waar je als inwoner aanklopt met een hulpvraag, die al dan niet leidt tot een doorverwijzing naar geïndiceerde ondersteuning of hulp.
De meeste hulpvragen in Assen worden gesteld aan de gemeente (KCC / aanmeldteam/team Buiten), het buurtteam en de huisarts met POH. Ook - afhankelijk van de vraag - aan het WPDA, de GKB⁷ of aan een leerkracht, intern begeleider of jeugdarts op school. De informele zorg en vrijwilligersorganisaties kunnen ook als een toegang dienen. Bijvoorbeeld kerkgenootschappen, Humanitas, het buurt-eetcafé of de lokale afdeling van een vakbond.
- De instelling, bevoegd tot het toewijzen van een beschikking voor specialistische zorg en ondersteuning op basis van de Wmo, de Jeugdwet en Participatiewet ⁸.
Dit is allereerst de gemeente⁹. Voor wat betreft de Participatiewet is deze bevoegdheid gemandateerd aan het WPDA. Toegangen tot gespecialiseerde jeugdhulp zijn - behalve de gemeente - huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten, gecertificeerde instellingen ¹⁰, de kinderrechter, het openbaar ministerie en justitiële jeugdinrichtingen. en het AMHK (Veilig Thuis)

Landelijke wetgeving en stelselverantwoordelijkheden bieden aan gemeenten ruimte voor 'eigen inrichting' van de Toegang. In het toekomstbeeld beschrijven we hoe we deze ruimte willen benutten en hoe we de focus willen verleggen van geïndiceerde naar *passende* hulp en ondersteuning.

Toegang anno 2019.

Onderstaand zijn de huidige toegangen in Assen beschreven, voor zover deze bevoegd zijn een beschikking toe te wijzen op grond van de drie eerder genoemde wetten. Daarnaast zijn de buurtteams meegenomen in onderstaand overzicht. Aan iedere Toegang zijn in een overzicht relevante cijfers gekoppeld. Bij de meeste toegangen blijven deze beperkt tot 'aantal unieke cliënten' en 'aantal nieuwe

⁶ Zie planning, pag.14.

⁷ Gemeentelijke Kredietbank; zie verder hoofdstuk 2.

⁸ In de begrippenlijst gemeentelijke monitor sociaal domein van het Kwaliteitsinstituut Nederlandse gemeenten komt 'de Toegang' als begrip niet voor. Wel: 'Toegangsbesluit: Een toegewezen beschikking op basis van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet (specialistische zorg en ondersteuning).

⁹ Voor wat betreft de Participatiewet heeft de gemeente Assen taken en verantwoordelijkheden belegd op grond van een gemeenschappelijke regeling belegd bij de uitvoeringsorganisatie WPDA.

¹⁰ Dit zijn: Jeugdbescherming Noord, William Schrikkersstichting, Leger des Heils.

aanmeldingen 2018'¹¹. Gegevens over op- en afschaling, doorverwijzing en stapeling van indicaties per huishouden zijn niet of nauwelijks beschikbaar. Bij de herinrichting van de Toegang willen we dit verbeteren.

De gemeentelijke Toegang tot geïndiceerde Wmo-maatwerkvoorzieningen en gespecialiseerde jeugdhulp.

Als je als inwoner een hulpvraag hebt voor Wmo-ondersteuning of jeugdhulp, dan kun je de gemeente bellen. Als het alleen om huishoudelijke hulp gaat, kun je (nu nog) rechtstreeks contact opnemen met een aanbieder ¹². Als je de gemeente belt krijg je een medewerker van het Aanmeldteam aan de lijn, die de vraag doorzet naar het team Buiten. In veel gevallen is door het Aanmeldteam - al dan niet op basis van een gesprek op het 'Inwonersplein' ¹³ - al een inschatting gemaakt welke geïndiceerde vorm van hulp of ondersteuning nodig is. Het team Buiten onderzoekt de noodzaak tot (of: het 'recht op') de inzet van een Wmo-maatwerkvoorziening of gespecialiseerde jeugdhulp.

Onderstaand zijn de verschillende vormen van ondersteuning en hulp in kaart gebracht. Daaraan zijn gekoppeld de cijfers over aantallen cliënten, het aantal nieuwe meldingen in 2018 en de uitgaven per ondersteuningsvorm¹⁴.

Vormen van ondersteuning en hulp	Aantal unieke cliënten 2018	Aantal nieuwe meldingen 2018	Uitgaven 2018
Wmo:	6007	3289	€ 52.091.026
Huishoudelijke hulp	1590	674	€ 2.877.647
Begeleiding	1163	954	€ 8.156.565
Dagbesteding	569	436	€ 3.474.195
Harde voorzieningen	2829	696	€ 2.053.123
Beschermde wonen	872	512	€ 35.438.276
Logeren	16	17	€ 91.220
Jeugdhulp:	2609	3126	€ 24.098.307
Begeleiding	457	412	€ 2.354.557
Dagbesteding	190	166	€ 2.469.428
Huishoudelijke hulp	2	2	€ 4.667
Behandeling	2102	1935	€ 11.044.247
Behandeling + verblijf	277	297	€ 6.176.412
Justitiële jeugdhulp / veiligheid. ¹⁵	268	204	€ 1.311.034
Logeren	111	110	€ 737.962

In bovenstaand overzicht zijn niet de beëindigde indicaties opgenomen, omdat het lastig is om dit op grond van registratie goed in kaart te brengen. Een indicatie kan beëindigd worden omdat met de begeleiding of behandeling de beoogde resultaten zijn behaald. Maar het is ook mogelijk dat een cliënt 'over gaat' naar een andere aanbieder, of 'over gaat' naar een andere vorm van hulp- of ondersteuning. In totaal ziet de toe- en afname van het aantal indicaties er als volgt uit:

¹¹ Gegevens zijn afkomstig uit gemeentelijke registratie en data-systemen. Gegevens buurtteams: Jaarrapportage welzijnsorganisatie Vaart Welzijn 2018.

¹² Vanaf 2020 maakt deze dienstverlening weer integraal onderdeel uit van het Wmo-ondersteuningsaanbod en 'loopt' de indicatiestelling weer via de gemeentelijke Toegang.

¹³ Het inwonersplein bestaat uit een aantal gespreksruimtes in de hal van het stadhuis.

¹⁴ Deze cijfers zijn afkomstig uit: Cognos, gemeente Assen.

¹⁵ Het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK / Veilig thuis) heeft een belangrijke adviserende rol bij indicatiestelling / toewijzing, indien vermoedens bestaan van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Wmo 2018:	Nieuw: 5320	Beëindigd: 5095
Jeugdhulp 2018:	Nieuw: 2089	Beëindigd: 1968

Er zijn geen gegevens beschikbaar over het aantal hulpvragen dat binnenkomt bij het gemeentelijke aanmeldteam en *niet* leidt tot toewijzing van een beschikking. Ook het aantal hulpvragers dat door het aanmeldteam wordt toe geleid naar het voorliggend veld (dus naar bijvoorbeeld Vaart Welzijn of naar informele zorg) is niet bekend.

De huisarts en POH.

De huisarts heeft de wettelijke bevoegdheid een jeugdige rechtstreeks te verwijzen naar gespecialiseerde jeugdhulp, zowel voor begeleiding als voor behandeling (al dan niet met verblijf). Als doorverwijzing naar specialistische jeugdhulp niet (direct) noodzakelijk blijkt, kan de huisarts sinds april 2017 een jeugdige in de eigen praktijk doorverwijzen naar de Praktijkondersteuner Jeugd. Deze POH-er werkt nauw samen met de huisarts en wordt gefinancierd door de gemeente Assen. Het doel van de inzet van POH jeugd is het voorkomen van toeleiding van jeugdigen naar de specialistische jeugdhulp via de huisarts, als lichtere vormen van hulp volstaan. De POH-ers kunnen zelf ook 'lichte hulp' bieden in de vorm van een aantal ondersteunende gesprekken met ouders en / of jeugdige. Het meest recente onderzoek laat naar de inzet van POG-jeugd positieve resultaten zien¹⁶. In onderstaand schema zijn het aantal verwijzingen van de huisarts naar de gespecialiseerde jeugdhulp en de inzet van POH jeugd in beeld gebracht.

De huisarts is niet bevoegd rechtstreeks te verwijzen naar een Wmo-maatwerkvoorziening.

Aantal verwijzingen huisarts naar gespecialiseerde jeugdzorg	ca. 800
Aantal jeugdigen voor wie POH-jeugd is ingezet	425 (jan. t/m sept. 2018)
Afname aantal verwijzingen van huisarts naar gespec. jeugdzorg	5%

Cijfers 2018

De jeugdarts (onderwijs).

De inzet van de jeugdarts in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs maakt onderdeel uit van de jeugdgezondheidszorg, die verankerd is in de Wet Publieke gezondheid. De jeugdarts heeft op grond van deze wet dezelfde bevoegdheid als de huisarts en kan een kind dus rechtstreeks verwijzen naar de gespecialiseerde jeugdhulp.

Op grond van de Wet Passend Onderwijs ontvangt het samenwerkingsverband van scholen¹⁷ in een regio een aanvullend budget voor extra ondersteuning van leerlingen met leer- en/of ontwikkelingsachterstanden en leerlingen met een beperking. Het samenwerkingsverband verdeelt het budget voor extra ondersteuning over de schoolbesturen, zodat er meer maatwerk mogelijk is. Gegevens over leerlingenaantallen en het beschikbare budget zijn in onderstaande tabel weergegeven. Volgens de wet is een samenwerkingsverband verplicht hun ondersteuningsplan af te stemmen op het beleidsplan voor jeugdhulp van de gemeente. De Wet op het voortgezet onderwijs regelt de afstemming rondom individuele casuïstiek tussen onderwijs, jeugdhulp en gemeente (zie de Wet op het Voortgezet Onderwijs).

Het onderwijs is zelf niet bevoegd leerlingen rechtstreeks te verwijzen naar de gespecialiseerde jeugdhulp. De ervaring leert echter dat ouders en jeugdigen zich vaak op advies van de school tot huisarts of gemeentelijke Toegang wenden voor jeugdhulp. Het lijkt daarbij met name om VO-leerlingen (en hun ouders) te gaan. *N.B. Behalve de huisarts en jeugdarts, kan ook een medisch specialist rechtstreeks verwijzen naar de gespecialiseerde jeugdhulp. De toegang tot de jeugdhulp via een arts regelt niet de specifieke begeleidings- of behandelvorm die nodig is. Dit is ter beoordeling van*

¹⁶ Evaluatie Pilot POH-jeugd in Assen, Proscop, Zwolle 2018.

¹⁷ De 'naam' van het samenwerkingsverband waar de scholen in Assen in deelnemen, is PO.22-01.

de jeugdhulpaanbieder (rekening houdend met de door de gemeente vastgestelde kaders). Via een zorgmelding stelt de aanbieder de gemeente in kennis van het te starten hulp-traject. De gemeente financiert de door de aanbieder gekozen vorm van begeleiding of behandeling.

Gecertificeerde instelling, de kinderrechter, het openbaar ministerie of de justitiële jeugdinrichting.

Gecertificeerde instellingen waar Assen mee te maken heeft, zijn Jeugdbescherming Noord, William Schrikker stichting en het Leger des Heils. Deze instellingen zijn verplicht om bij de bepaling van de in te zetten jeugdhulp in het kader van een door de rechter opgelegde kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering te overleggen met de gemeente (de in te zetten jeugdhulp is gebonden aan wat de gemeente heeft ingekocht).

De kinderrechter kan een ondertoezichtstelling of gezagsbeëindiging uitspreken, waarbij gelijktijdig in de beschikking de gecertificeerde instelling wordt aangewezen die de maatregel gaat uitvoeren. De Raad voor de Kinderbescherming geeft daarvoor het advies.

Nadere uitwerking over deze vorm van toegang tot de specialistische jeugdhulp laten we in Toegang '20 verder achterwege.

WPDA.

Het Werkplein Drentsche Aa voert voor de gemeenten Aa en Hunze, Tynaarlo en Assen de Participatiewet en de Wsw uit. Daarmee vormt 'de' WPDA de toegang tot:

- Bijstandsverstrekking;
- (Ondersteuning bij) re-integratie naar werk;
- Verstrekking / uitvoering van minimaregelingen;
- Werk voor mensen die tot de Wsw-doelgroep of de doelgroep Beschut werken behoren

Mensen die een uitkering willen aanvragen of ondersteuning zoeken bij re-integratie naar werk, gaan naar 'de sociale dienst'. Je kunt als Assenaar terecht bij twee WPDA-locaties in de wijk of bij het 'hoofdkantoor' van de WPDA. In het intake-traject komen ook schulden- en betalingsachterstanden aan bod. Bij zware problematiek verwijst de WPDA door naar de GKB.

Relevante cijfers staan in onderstaande tabel¹⁸

Aantal uitkeringsgerechtigden in Assen (op basis van P-wet)	2256
Waarvan contact met hulpverlening	263

GKB.

De Gemeentelijke Kredietbank is een overheidsinstelling voor hulp bij schulden, inkomensbeheer en sociale kredietverlening. De GKB helpt mensen met een financieel probleem waar ze zelf niet (meer) uitkomen. Toegang tot de dienstverlening van de GKB is mogelijk op grond van specifieke voorwaarden. De GKB is een 2^e lijns voorziening. Er wordt een beschikking afgegeven voor schuldhelptrajecten. Met ingang van 1 september 2019 gaat de toegang tot de GKB geleidelijk veranderen door de tweejarige pilot geldcoach.

Totaal aantal cliënten GKB	...
Aantal intakes / aanvragen	355
Aantal schulden-trajecten afgehandeld	160
Aantal inwoners in budgetbeheer	474
Aantal inwoners in Beschermingsbewind	191
Aantal crisisinterventies	28

Cijfers 2018.

¹⁸ Uit: Analyse cliëntenbestand Participatiewet gemeenten Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo. Hanzehogeschool en SHMC, juli 2019.

Buurtteams.

Als inwoner met een hulpvraag kun je aankloppen bij het buurtteam in je eigen wijk (zes in totaal). De buurtteams vormen een 'drempelloze toegang' tot informatie en advies en lichtere vormen van hulpverlening, waaronder maatschappelijk werk, jeugdmaatschappelijk werk, ouderenwerk en buurt(sport)werk. De buurtteams worden gevormd door medewerkers van de welzijnsorganisatie Vaart Welzijn¹⁹. In onderstaande tabel staat een deel van de beschikbare cijfers over het bereik van de buurtteams in 2018. Het totale basisbudget dat beschikbaar is voor maatschappelijk werk en welzijn bedraagt voor in 2020 ca. 3,3 miljoen euro²⁰.

Aantal beantwoorde vragen informatie en advies	4987
Aantal individuele hulpverleningstrajecten (unieke cliënten)	714
Aantal 'leun en steuncontacten' (unieke cliënten)	217
Collectief aanbod op individuele vragen (aantal activiteiten)	231
Aantal geregistreerde vrijwilligers	210
Aantal hulptrajecten door vrijwilligers (huisbezoeken aan senioren, buurtbemiddelingen, klussen in huis etc.)	284

3. Ambities, doelen en maatregelen.

In Assen zijn ambities, doelen en te nemen maatregelen die betrekking hebben op de Toegang, in de afgelopen jaren vastgelegd in meerdere documenten. Dit zijn:

- Kadernota Sociaal beleid 2018-2022;
- Maatregelen sociaal domein gemeente Assen;
- Startnotitie Inkoop WMO-Jeugdwet 2020.

Een ander document dat van belang is voor de herinrichting van de Toegang, is de Rapportage onderzoek 'Bevordering samenwerking buurtteams Vaart Welzijn en teams Wmo en jeugd gemeente Assen'.

De inhoud van deze documenten geeft al een koers aan voor de herinrichting van de Toegang. Daarom in dit hoofdstuk een 'bloemlezing'.

Kadernota Sociaal beleid 2018-2022.

Eind 2017 werd de Kadernota vastgesteld door de gemeenteraad. Onderstaand citaten over de Toegang uit deze nota.

Waar staan we nu?

- *We werken aan het verbeteren van de toegangsfunctie met daarin een belangrijke rol voor de buurtteams.*

Waar willen we naar toe?

- *Een laagdrempelige toegang tot ondersteuning.*
- *Het van belang dat ondersteuning snel is in te zetten en dat de toegang tot ondersteuning eenvoudig te vinden en laagdrempelig is. Dit voorkomt dat problemen onnodig verergeren. Het is aan de gemeente om er voor te zorgen dat alle inwoners op een laagdrempelige manier toegang hebben tot hulp en ondersteuning. Daarvoor is het nodig dat zij de toegang makkelijk kunnen vinden en omgekeerd dat toegangsmedewerkers hen ook makkelijk weten te vinden.*

Hoe komen we daar?

- *Inwoners vinden eenvoudig de ondersteuning die aansluit op hun vraag en mogelijkheden.*

¹⁹ Uit: Jaarrapportage Welzijnsorganisatie Vaart Welzijn 2018.

²⁰ Dit bedrag is (o.v.b. besluitvorming) in de begroting opgenomen voor het raamcontract dat is afgesloten met de welzijnsorganisatie (tot 1 juli 2020 Vaart Welzijn, v.a. deze datum afhankelijk van aanbesteding / gunning).

- De toegang naar ondersteuning is vindplaatsgericht. Daarbij hebben we aandacht voor vaste aanspreekpunten in het onderwijs²¹.
- We maken voor partners en inwoners inzichtelijk hoe de toegang tot hulp en ondersteuning georganiseerd is en hoe zij daarvan gebruik kunnen maken. Dat vraagt om voortdurende aandacht voor communicatie. Daarbij hebben we nadrukkelijk aandacht voor laaggeletterdheid.
- We kiezen voor één aanpak door professionals in plaats van één Toegang. Deze professionals kijken breder dan vanuit hun specialisatie naar de inwoner. Als er sprake is van doorverwijzing leggen zij zo nodig het contact met een andere professional.
- Het is belangrijk (financiële) drempels voor kwetsbare inwoners zo veel mogelijk weg te nemen zodat ze de hulp en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben.
- Binnen de toegang is onafhankelijke cliëntondersteuning beschikbaar.

Maatregelen sociaal domein gemeente Assen.

Eind 2018 zijn in 'Maatregelen sociaal domein' kaders uitgewerkt. Onderstaand de maatregelen die betrekking hebben op de Toegang op een rij:

- We vereenvoudigen de Toegang, wat het verminderen van het aantal loketten tot gevolg kan hebben.
- In de indicaties kan het accent gelegd worden op minimaal adequate hulp en ondersteuning.
- Bevordering gebruik van het voorliggend veld.
- Verminderd beroep op intensievere vormen van zorg
- Verbetering samenwerking buurtteams – Team Buiten.
- In de Toegang zetten we actiever in op het afschalen van zorg.
- Intensivering van de inzet van de POH's Jeugd, gekoppeld aan de huisartspraktijk.
- Afspraken met huisartsen en andere verwijzers in de vorm van een Transformatie-impuls over verwijzing.
- Nog meer versterken van de deskundigheid in de Toegang.

In de uitwerking van 'Maatregelen sociaal domein' wordt voorgesteld extra te investeren in o.m. de Toegang en de versterking van het voorliggend veld, met als doel op termijn te kunnen besparen. Deze financiële voorstellen zijn vertaald in de 'Kaderbrief 2020' en zien er als volgt uit:

Investerings maatregelen:

Sociale kaart	30.000	10.000	10.000	10.000
Vergroten vrijwilligersinzet	pm	pm	pm	
Stimuleren voorliggend veld	pm	pm	pm	
Odense huis	20.000	20.000	20.000	
Extra inzet POH jeugd	26.500	53.000	53.000	53.000
Versterken buurtteams	150.000	300.000	300.000	
Onderzoek 10 duurste casussen	28.000			
Intensiveren toegang	45.000	870.000	815.000	500.000
Totaal investering	129.500	1.103.000	1.198.000	883.000

²¹ Ambitie in het bestuursakkoord 'Samen duurzaam Verder' over het onderwijs en de Toegang is: 'we willen de verwijzing vanuit het onderwijs naar jeugdhulp terugdringen'.

Startnotitie Inkoopproces Jeugdwet en Wmo Noord- en Midden Drenthe. In deze notitie zijn zowel een gemeenschappelijke visie van de NMD-gemeenten, het inkoopproces zelf als ook de kaders voor inkoop beschreven. Voor wat betreft de Toegang omvat deze notitie het volgende:

- *Versterking voorliggend veld om (tijdig) afschalen mogelijk te maken.*
- *Ontwikkelen passende algemene voorzieningen om maatwerkvoorzieningen te voorkomen.*
- *Ontschotten en werken aan een integrale benadering van het sociaal domein tussen Wmo, Jeugdwet, voorliggend veld, laaggeletterdheid (...) en verschillende vormen van Toegang (waaronder externe verwijzers)*
- *We sturen op resultaat en kwaliteit. Eén van de instrumenten hiervoor is het intensiever sturen en monitoren in de Toegang. Besloten is te gaan werken met het zogenaamde regisseursmodel (Kader 14).*

Rapportage onderzoek 'Bevordering samenwerking buurtteams Vaart Welzijn en teams Wmo en jeugd gemeente Assen'.

- *Aan elk buurtteam zijn vaste Wmo- en jeugdconsulenten verbonden.*
- *Buitenconsulenten(gemeentelijk teams Buiten) werken minimaal 1 dagdeel samen (op locatie) met het buurtteam.*
- *Wijkgebonden overleggen over casuïstiek organiseren.*
- *Het 'vier-ogen principe' toepassen: niet opschalen zonder overleg tussen buurtteammedewerkers en buitenconsulenten.*
- *De sociale kaart is bekend en toegankelijk voor de buurtteams en het gemeentelijke team Buiten, zodat er meer 'voorliggende kennis' ontstaat.*

De beschreven ambities, doelen en maatregelen zijn vertaald in het toekomstbeeld voor de Toegang.

4. Visie en toekomstbeeld Toegang.

Assen is een sociale gemeente, die ondersteuning biedt aan inwoners die dat nodig hebben. In de toekomst bieden we - in afstemming met de hulpvrager – *passende* ondersteuning. 'Goed is goed genoeg' is daarbij het motto. De gemeente biedt hulp en ondersteuning als aanvulling op wat mensen zelf kunnen doen om hun hulpvraag op te lossen. Samen met familie, vrienden, buurtgenoten en informele zorg. Want we geloven dat onze inwoners en onze lokale samenleving over voldoende veerkracht beschikken om eigen oplossingen te zoeken en te vinden voor sociale problemen die op hun pad komen. Als dat niet voldoende blijkt of de hulpvraag daarvoor te ernstig is, springt de gemeente altijd bij. Dat is de kern van de transformatiegedachte in het sociale domein. We willen normaliseren, minder problematiseren en ons hulp- en ondersteuningssysteem betaalbaar houden. De herinrichting van de Toegang, goed bereikbaar en laagdrempelig voor onze inwoners, gaat ons daar bij helpen.

Versterking voorliggend veld.

Om de toegang tot passende hulp en ondersteuning anders in te richten, willen we allereerst een krachtige impuls geven aan het versterken van de informele zorg en aan vrij toegankelijke, lichtere vormen van hulp en ondersteuning. Immers: het streven om 'af te schalen' naar het voorliggend veld lukt alleen als daarin goede en voldoende alternatieven beschikbaar zijn voor duurdere, geïndiceerde hulp en ondersteuning. Dit borgen we in de opdracht aan de brede welzijnsorganisatie Vaart Welzijn²² en door de inzet van het preventiefonds, dat sinds 1 juli 2019 operationeel is. Samen met actieve

²² Ten behoeve van leesbaarheid spreken we hier over welzijnsorganisatie Vaart Welzijn. Het medio 2019 gestarte aanbestedingstraject 'maatschappelijke dienstverlening en welzijn' kan leiden tot een andere contractpartner vanaf 1 juli 2020.

inwoners, vrijwilligersorganisaties, kerkgenootschappen, sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties wordt geïnvesteerd in een sterk voorliggend veld. Het resultaat daarvan zou moeten zijn dat in de toekomst in iedere wijk de mogelijkheid bestaat tot ontmoeting voor mensen die kwetsbaar zijn, gezondheidsbevordering, vervoer, maaltijdvoorziening, klussen in-en-om-huis, respijtzorg, dagopvang en kortdurende 24uurs-opvang voor ouderen. De kwaliteit van deze sociale basis per wijk is op orde, zodat inwoners met een hulpvraag er - ook voor langere tijd - terecht kunnen. In iedere wijk is in de toekomst 'Welzijn op recept' beschikbaar; niet alleen voor ouderen maar ook voor kinderen en jongeren. We blijven investeren in het Odensehuis en in de inzet van praktijkondersteuners in huisartsenpraktijken. We gaan actief monitoren op de aantoonbare effectiviteit van voorzieningen in het voorliggend veld. We betrekken bij de versterking van het voorliggend veld niet alleen maatschappelijke partners maar ook de middenstand en het bedrijfsleven. We gaan aan de slag met een plan van aanpak voor iedere wijk, met als inzet de beoogde resultaten binnen een periode van 2,5 jaar te behalen. We verkennen of we dit kunnen koppelen aan 'Mijn Buurt Assen'.

Goed bereikbaar en laagdrempelig.

We willen dat de toegang tot hulp en ondersteuning voor onze inwoners goed bereikbaar, laagdrempelig en dicht bij huis is. Als je een hulpvraag hebt, kun je in de toekomst via één centraal telefoonnummer en één digitaal portaal je vraag stellen. Dit telefoonnummer en portaal zijn medio 2020 operationeel. Mocht je als hulpvrager liever direct 'face to face' iemand willen spreken, dan kun je binnenlopen bij het buurtteam in je eigen wijk. We willen dat de buurtteams in de toekomst zoveel mogelijk gehuisvest zijn in bestaande wijkgebouwen, gezondheidscentra of een andere locatie die van betekenis is (of kan worden) voor inwoners. Het resultaat dat we daarmee onder meer beogen is versterking van de functie en levensvatbaarheid van wijkaccommodaties en bundeling van dienstverlening. We werken dit verder uit in ons gemeentelijke accommodatiebeleid en vertalen het in de opdracht aan de welzijnsorganisatie Vaart Welzijn.

Koppeling aanmelding aan buurtteams.

In de nieuwe Toegang komen hulp- en ondersteuningsvragen niet meer direct terecht bij een medewerker die nagaat of je in aanmerking komt voor een Wmo-maatwerkvoorziening of voor gespecialiseerde jeugdhulp. Nu is dat in de meeste gevallen nog wel zo. Het gemeentelijke aanmeldteam geeft nu nog direct toegang tot het gemeentelijke team Buiten, dat onderzoek doet naar 'het recht op' een Wmo-maatwerkvoorziening of gespecialiseerde jeugdhulp. De directe link tussen aanmelding en indicatiestelling is sterk georganiseerd – ook bij de huisarts en de WPDA - terwijl we juist een andere 'beweging' willen maken!

De 'sleutel' tot het op gang brengen van deze beweging en het 'ombuigen' van hulpvragen naar het voorliggend veld, ligt bij de aanmelding. We gaan daarom een directe link organiseren tussen aanmelding en buurtteams en het voorliggend veld. Het gemeentelijke aanmeldteam wordt gekoppeld aan de buurtteams. In de uitvoering maken we dit heel praktisch; de aanmelders zijn een aanzienlijk deel van hun werktijd fysiek aanwezig op locatie in de wijk en kunnen te allen tijde direct afspraken inplannen in de agenda's van de professionals die werkzaam zijn in de buurtteams. Ook kan het aanmeldteam direct toe leiden naar informele zorg.

De koppeling tussen aanmeldteam en buurtteams is eind 2020 operationeel. In de aanloop daarnaartoe wordt een gezamenlijk traject gevolgd door het aanmeldteam en buurtteams. Resultaten zijn in ieder geval: medewerkers kennen elkaar, zijn volledig geïnformeerd over de sociale kaart van de verschillende wijken en stedelijke sociale voorzieningen en kunnen allemaal 'omgekeerd toetsen'²³

²³ De omgekeerde toets – methodiek voor sociaal domein – Stimulanz.

Directe toegang tot een maatwerkvoorziening of gespecialiseerde jeugdhulp.

De koppeling van het gemeentelijke aanmeldteam aan de buurtteams voorziet niet meer in een directe link naar geïndiceerde Wmo-ondersteuning of gespecialiseerde jeugdzorg, tenzij dat vanwege de aard van de vraag efficiënter of noodzakelijk is:

- bij eenvoudige, enkelvoudige vragen om huishoudelijke hulp en voorzieningen (die het aanmeldteam over het algemeen kan afhandelen);
- bij urgente vragen waarbij direct gespecialiseerde ondersteuning nodig is. Hieronder valt de al geformeerde samenwerking rondom jeugd en veiligheid (meestal na een melding van VTD) en het daaraan gekoppelde casemanagement;
- als 'nood wetten breekt' en bij crises snel gehandeld moet worden en direct ondersteuning nodig is.

Voor deze drie 'soorten' vragen blijft de directe koppeling tussen aanmelding en het gemeentelijk team Buiten in stand.

Afschalen (en opschalen) als toegangstaak.

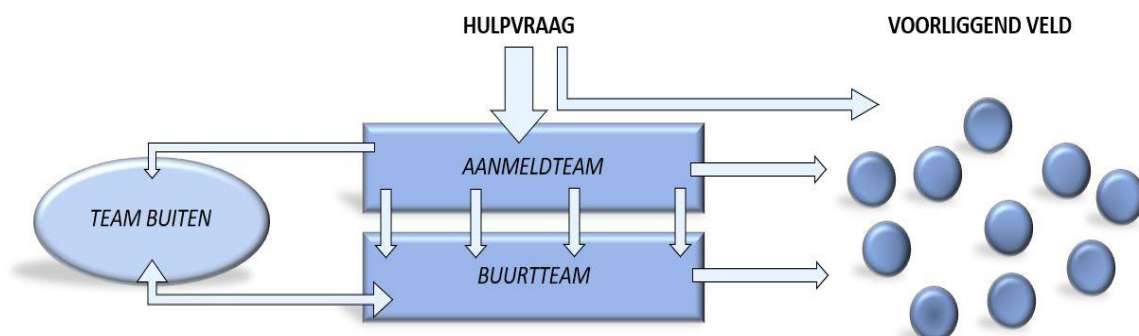
In de Toegang wordt het afschalen en opschalen van ondersteuning en hulp een belangrijke taak van het team Buiten. Dit betekent dat bij al afgegeven indicaties periodiek gekeken wordt of resultaten van de ondersteuning of hulp behaald zijn. In dat geval kan gekozen worden voor een minder intensieve vorm van ondersteuning of dat (een combinatie met) lichtere vormen van hulp of ondersteuning, geboden door Vaart Welzijn of door informele zorg. Voor succesvol op- en afschalen is een intensieve samenwerking tussen team Buiten en de buurtteams 'een must'. Het verbeteren van deze samenwerking is medio 2019 al in gang gezet op basis van de uitkomsten van het onderzoek 'Bevordering samenwerking buurtteams en teams Wmo en jeugd gemeente Assen'. Beoogde resultaten zijn onder meer:

- Aan ieder buurtteam zijn 'vaste' Wmo- en jeugdconsulenten (team Buiten) verbonden.
- Wmo- en jeugdconsulenten werken een deel van hun werktijd op locatie in de wijk.
- Er vindt wijkgebonden casuïstiekoverleg plaats
- Het 'vier-ogen' principe wordt toegepast: niet op- of afschalen zonder overleg tussen consulent en buurtteammedewerker.
- Er wordt een gezamenlijk trainingsprogramma gevolgd.

Samenvattend betekent dit voor de vernieuwing van de Toegang:

- Versterking van het voorliggend veld;
- Eén telefoonnummer en digitaal portaal;
- Een nieuwe route van hulpvraag naar passende ondersteuning en hulp door de koppeling van aanmeldteam aan buurtteams;
- Intensieve samenwerking tussen buurtteams en het team Buiten ten behoeve van het bieden van passende hulp en ondersteuning, waar nodig op- en afschaling.

In een organogram ziet dit er als volgt uit:

Investeren in regie op complexe cases en stapeling van indicaties.

In het kader van 'Maatregelen sociaal domein' is onderzoek gedaan naar de meest complexe en 'duurste' cases. We verkennen hoe we de uitkomsten van dit onderzoek kunnen vertalen in de Toegang. Beoogde resultaten zijn in ieder geval:

- aanpak stapeling van indicaties en daarmee afname van kosten in huidige complexe en dure cases;
- voorkomen van stapeling van indicaties en te hoge kosten in toekomstige cases.

Veranderende druk en taakbelasting + ruimte voor het regisseursmodel.

Het operationaliseren van bovenstaand toekomstbeeld vraagt niet alleen om 'anders denken, anders doen', maar betekent ook een grotere druk en taakbelasting voor het gemeentelijke aanmeldteam en voor de buurtteams. Dit vraagt - zoals vastgelegd in de Kaderbrief 2020 - om extra menskracht en middelen en om een forse accentverschuiving in de opdracht aan de welzijnsorganisatie. Het betekent echter ook minder druk en meer ruimte voor het gemeentelijke team Buiten. Immers: minder hulpvragers worden direct doorgeleid van aanmeldteam naar het team Buiten voor een onderzoek naar 'het recht op' een maatwerkvoorziening of gespecialiseerde jeugdhulp. Deze 'vrij vallende' ruimte willen we benutten voor het werken volgens het regisseursmodel, zoals vastgelegd in 'Kaders voor inkoop'. Dit betekent dat het team Buiten intensiever gaat monitoren en sturen op resultaten en kwaliteit.

'Logische toegangsroutes' voor inwoners.

Inwoners kiezen soms een andere weg op zoek naar hulp dan via 'die ene' gemeentelijke Toegang. De belangrijkste voor inwoners 'logische toegangsroutes' zijn:

- de GKB bij schuldenproblematiek.
- de huisarts voor problemen met opgroeien en opvoeden van kinderen en voor hulpvragen van ouderen
- de 'sociale dienst' (WPDA) voor het aanvragen van een bijstandsuitkering.
- de school voor ontwikkelings- en leerproblemen bij kinderen en jongeren.

De recente ervaringen die zijn opgedaan met onder meer de inzet van praktijkondersteuners in huisartsenpraktijken en met 'Integrale ouderenzorg', leren dat het effectief kan zijn en kosten kan besparen om als gemeente te investeren in deze voor hulpvragers 'logische toegangsroutes'. We maken de volgende keuzes in het benutten en sturen op deze 'logische toegangsroutes':

GKB.

Met ingang van 1 september is door de inzet van geldcoaches de GKB niet meer direct inzetbaar bij schuldenproblematiek. Alleen indien in het voorliggend veld onvoldoende hulp of ondersteuning beschikbaar is die aansluit bij de (zwaarte van de) hulpvraag, volgt een 'indicatie' voor een schuldentraject bij de GKB. We monitoren de effecten en continueren de inzet van geldcoaches indien de resultaten positief zijn. De geldcoaches werken nauw samen met de buurtteams en zijn inzetbaar na aanmelding van een hulpvraag bij het aanmeldteam.

De huisarts.

De meeste verwijzingen (indicaties) voor gespecialiseerde jeugdhulp worden gedaan door de huisarts. In plaats van de huisartsen te 'verleiden' tot het kiezen voor de gemeentelijke indicatieroute, willen we in de toekomst nog meer dan dat we als gemeente nu al doen de huisartsenpraktijk faciliteren als belangrijkste toegang tot de gespecialiseerde jeugdhulp. Dit doen we door de inzet van POH te continueren en 'Welzijn op recept' voor jeugdigen te ontwikkelen. We willen een directe koppeling tussen het gemeentelijke aanmeldteam en POH verkennen. We versterken de dialoog met de huisartsen over de wijze waarop we jeugdigen en ouders met opvoedvragen kunnen helpen in het voorliggend veld in plaats van te verwijzen naar gespecialiseerde jeugdhulp. Ook willen we afspraken maken over de mogelijkheden van een combinatie van gemeentelijke sturing en monitoring na verwijzing door de huisarts.

'Welzijn op recept' voor ouderen komt beschikbaar voor alle huisartsenpraktijken. Dit borgen we in de opdracht voor Vaart Welzijn.

WPDA.

Mensen die een uitkering willen aanvragen of ondersteuning zoeken bij re-integratie naar werk, gaan naar 'de sociale dienst'. Je kunt als Assenaar terecht bij twee WPDA-locaties in de wijk of bij het 'hoofdkantoor' van de WPDA. In het intake-traject komen ook schulden- en betalingsachterstanden aan bod. Bij zware problematiek verwijst de WPDA door naar de GKB. Vooralsnog verwachten we geen meerwaarde van 'ombuiging' naar de centrale gemeentelijke Toegang van deze voor inwoners 'logische toegangsroute'.

Wel verwachten we meerwaarde van het versterken en borgen van de samenwerking tussen WPDA-inkomensconsulenten, het buurtteam en het gemeentelijk team Buiten. Dit wordt ook opgenomen in de actualisatie van de kaders voor 'Werk, inkomen. Meedoen' (Participatiewet) ²⁴. Integraal werken krijgt een forse impuls door een gezamenlijk trainingsprogramma. Medio 2020 zijn aanvullende afspraken over samenwerking tussen WPDA, team Buiten en de buurtteams geborgd.

Het onderwijs.

Het onderwijs is geen Toegang; wel is er een duidelijke link tussen het onderwijs - als 'logische toegangsroute' - en het aantal jeugdhulpindicaties. We willen het aantal hulpvragen dat via het onderwijs en de Toegang wordt toe geleid naar gespecialiseerde jeugdhulp beperken. Dit doen we door uiteenlopende interventies en programma's uit te voeren in en in samenwerking met het onderwijs. Dit doen we onder meer door:

- Het uitvoeren van een 0-meting in het (speciaal) onderwijs naar indicaties en kosten per kind. Ook hier gaan we volgens het regisseursmodel vanuit de Toegang beter sturen en monitoren. Waar dat kan gaan we afschalen naar een voorliggend (collectief) ondersteuningsaanbod, zoals bijvoorbeeld OJA arrangementen²⁵.
- Het screenen van de huidige inzet van jeugdmaatschappelijk werk en preventieve programma's in het onderwijs. Als de meerwaarde niet voldoende aantoonbaar is, kunnen we de middelen die er mee gemoeid zijn anders in gaan zetten. Het doel daarvan is steeds ouders en jeugdigen wel effectief te ondersteunen, maar toeleiding naar geïndiceerde vormen van jeugdhulp te beperken.

Verschuiving in het aanbod.

We verkennen de mogelijkheden tot *verschuiven* van het aanbod aan geïndiceerde Wmo-maatwerkvoorzieningen en gespecialiseerde jeugdhulp naar *meer* algemene, vrij toegankelijke voorzieningen in het voorliggend veld. We verkennen de mogelijkheden voor het aanbieden van jeugdhulp in het voorliggend veld en van lichte vormen van begeleiding en dagopvang als algemene voorziening. Deze verkenning kan in de vorm van pilots, waarvan we de uitkomsten vertalen in het aanbod van algemene, 'indicatieloze' voorzieningen in de toekomst. We betrekken hierbij de ervaringen die in andere gemeenten zijn opgedaan met deze transformatie en het gedeeltelijk inperken van de Toegang.

²⁴ Zie: *Concept Kadernota Werken, inkomen, meedoen. gemeente Assen, medio 2019.*

²⁵ OJA: Onderwijs-Jeugdhulp arrangement.

5. Planning.

Week / datum	Actie
Medio juli	Concept 'Toekomst 20' bespreken met betrokken wethouders en met betrokken teamleiders.
Eind juli	Toekomst '20 vertalen in basisopdracht aanbesteding 'maatschappelijke dienstverlening en welzijn' (Vaart Welzijn)
September	1.Concept Toekomst '20 bespreken met CMT en intern betrokken teams : S&A, team Buiten (Jeugd, Wmo, RMC Leerplicht), team Binnen en Aanmeldteam. 2.Concept Toekomst '20 bespreken met adviesraden.
17 september	Bespreking concept 'Toegang 20' in college van BenW.
26 september	Informatieve raadsbijeenkomst: presentatie Toekomst '20 aan raad.
Oktober	1.Functies en opgaven formuleren in samenspraak met intern betrokken teams. Hierbij sluiten we aan bij de in gang gezette samenwerking tussen buurtteams en team Buiten. 2.Dialogoog met externe partners over Toegang '20. 3.Toekomst '20 vertalen in aanbestedingsdocument 'maatschappelijke dienstverlening en welzijn'.
November	Functies en opgaven vertalen in 'Toegang 20'.
December	Besluitvorming in college.
Januari 2020	Informatieve raadsbijeenkomst: presentatie Toekomst '20 (inclusief uitwerking functies en opgaven) aan de raad.
Vanaf januari 2020	Implementatie en uitvoering, als integraal onderdeel van 'Maatregelen sociaal domein'?